

ВАСІЛЬ ЗУЁНАК

Васіль Зуёнак – адзін з самых вядомых сучасных беларускіх паэтаў пакалення «шасцідзесятнікаў», на плечы якіх сёння надзейна абаяраецца ўвесь шмат'ярусны гмах нацыянальнай літаратуры. Яны здолелі з немалым поспехам праявіць сябе ва ўсіх яе відах і жанрах.

Як становяцца паэтамі?
Кажуць, што паэтамі
нараджаюцца.
Магчыма. Васіль
Зуёнак— адзін з самых
вядомых сучасных
беларускіх паэтаў —
адказвае на гэта
пытанне так:

*З табою не спраўлялі
мы заручын,
Сваю не засылаў я.
Ты сама
Прышла аднойчы
песняю нягучнай...
І з хвілі твай спакою
мне няма...*

Васіль Васільевіч Зуёнак нарадзіўся 3 чэрвеня 1935 г. у вёсцы Мачулішча Крупскага раёна Мінскай вобласці у сялянскай сям'і. Бацькі працавалі па гаспадарцы — аралі, сеялі, збіралі ўраджай. Сын спасціг сялянскую навуку рана, быў і пастушком, і касцом, і аратым, і малацьбітом.

Касіць? Давай. Араць?

Будзь ласкаў: Трымала плуг рука мая...

У пяць цапоў — не ў ладкі — пляскаў

У тым, сорак чацвёртым, я.

(«На сэрцы — неспакою камень...»)

Паэзію не выбіраюць — яна сама выбірае. З Васілём Зуёнкам гэта здарылася яшчэ ў школьныя гады, калі свет упершыню адкрыўся перад ім у сваім першародным бляску і характэве, натуральнасці фарбаў жыццёвай прыгажосці, прымушту дзівіцца зямной красе.

Жыццёвы шлях паэта

Пару дзяцінства азмрочыла вайна, якая потым не раз адгукнецца ў творах. Яна пакінула трагічны след у душы на ўсё яго астатняе жыццё...

Да вайны пайсці ў школу не давялося, але чытаць і пісань навучыўся рана, яшчэ да школы. У 1944 г. прыйшло вызваленне, расчыніла дзверы Мачулішчанская пачатковая школа, якую Васіль Зуёнак скончыў фарсіраваным тэмпам — за два гады. Тады ж захапіўся паэзіяй, пачаў пісаць вершы сам. Тыя, каму юны паэт адважыўся паказаць свае першыя «спробы пяра», раілі вучыцца.

Пасля заканчэння Узнацкай сямігодкі бацька Васіль Захаравіч адвёз сына ў Барысаў — там было педвучылішча. На развітанне даў некалькі чырвонцаў. У Барысаве творчая дзейнасць маладога паэта працягвалася далей. Тут ён убачыў свае вершы надрукаванымі ў раённай газеце. Скончыўшы педвучылішча, з дыпламам выдатніка, ён апынуўся ў Мінску на аддзяленні журналістыкі Белдзяржуніверсітэта і з самага пачатку універсітэцкай вучобы трапіў ў літаратурнае асяроддзе, жыў у адным інтэрнаце з будучымі пісьменнікамі: Вячаславам Адамчыкам, Міколам Арочкам, Рыгорам Барадупіным, Сымонам Блатуном, Генадзем Бураўкіным, Анатолем Вярцінскім, Леанідам Гаўрылкіным, Нілам Гілевічам, Віктарам Карамазавым, Арсенем Лісам, Міхаёмам Стральцовым, Барысам Сачанкам.

Савецкі перыяд творчасці

Пасля заканчэння ў 1959 г. універсітэта малады журналіст пайшоў працаваць у газету «Рабочае юнацтва», а затым «Піянер Беларусі». З 1966г. па 1972г. – намеснік галоўнага рэдактара часопіса “Малодосць”. З 1972г. – галоўны рэдактар часопіса “Бярозка”. Быў членам КПСС. З’яўляецца кандыдатам філалагічных навук.

МАЛОДОСЦЬ

ПРАБЕТАРЫ ТЫЖ, КРАМ, КДНАНЦЕС!

ДА БАРАЦЬБАМ ЗА СПРАВУ КМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ САВЕЦКАГА САЮЗА БУДЬ ГАТОУ!

ПІЯНЕР *Беларусі*

ОРГАН ЦМ ЛІСМ БЕЛАРУСІ І РЭСПУБЛІКАНСКАГА САВЕТА ПІЯНЕРСКОЙ АРГАНІЗАЦЫІ ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

Выдаецца з кастрычніка 1929 года

ЧАЦВЕР

8

верасня 1988 года

№ 28 (2833) Ціна 1 кап.

MyShared

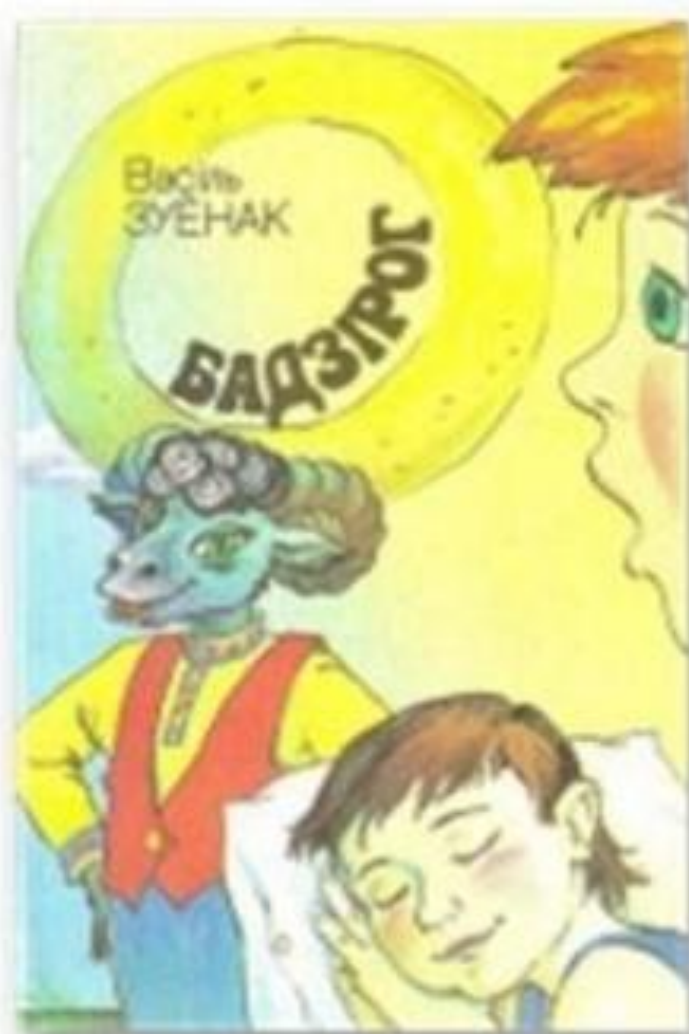
Паэзія для дзяцей

Праца ў дзіцячых выданнях абудзіла ў ім захапленне паэзіяй для дзяцей, і ён сам пачаў для іх пісаць. Пачалі выходзіць кнігі «Вясёлы калаўрот» (1965). «Жылі-былі пад вадой» (1969), «Сонечны клубочак» (1974).

*Вы не бачылі, сябры, —
Зоркі выпалі у бары.
Дзе ні глянеш,
на паляне —
Усё гарыць чырвоным
ззяннем
Пад лістамі, ля
пянькоў—
Сотні зыркiх аганькоў.*

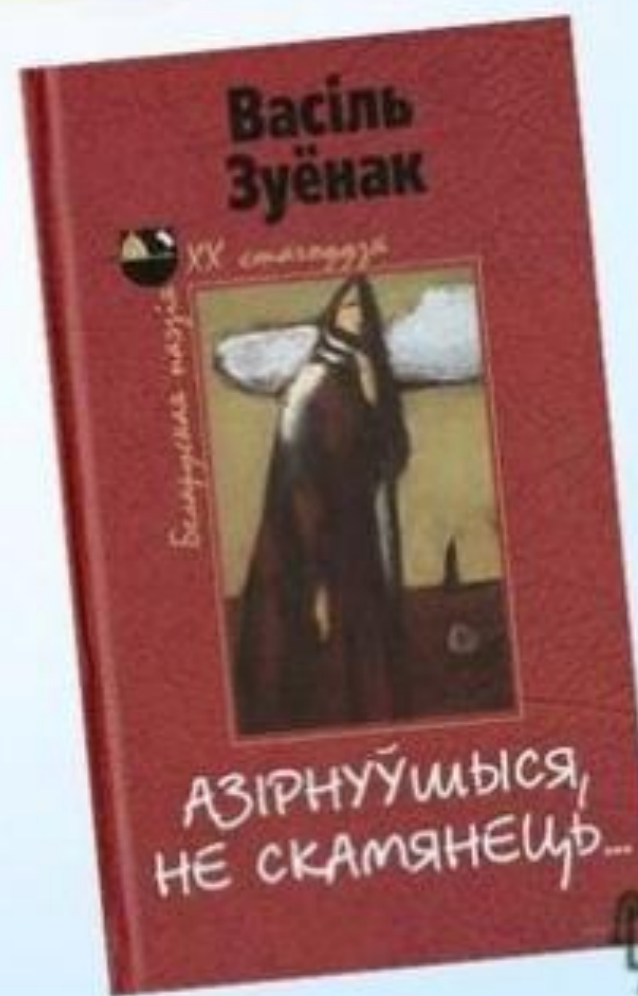

Зуёнак пісаў выдатныя вершы для дзяцей. «Бадзірог»

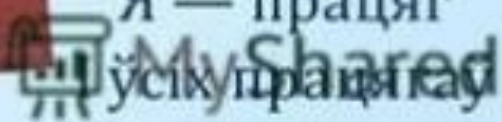
*Бадзірог, Бадзірог —
Не пускае за парог:
Дзеці ў хаце туляцца,
А ён — ідзе па вуліцы,
Бэкае і мэкае,
Ледзь не кукарэкае,
Уцякайце — хто куды
Ад рагатае бяды!..
Раптам бачыць Бадзірог
Новыя вароты —
І з усіх чатырох,
І з усёй ахвотай:
«Што — хіба я не
баран?!» —
Паімчаўся на таран!
Ну а потым —
Што было там? —
Зараз вам усё скажу:
Дзве прыбоіны ў вяртках
І аўчынка на кажух.*

Першы зборнік «дарослай»
лірыкі «Крэсіва» з'явіўся ў 1966 г. Ён адкрываўся
наступным вершам:

Мільёны год,
мільёны год
Да сонца
З цемсні ірвуся.
Мільёны год,
мільёны год
Іду.
Іду —
І не спынюся
На ніве смерці і
жыцця
Мне вечна
юным бьшь
аратым.
Бо ўсіх пачаткаў
Я — працяг
ўсіх працягаў
Я — пачатак.

Паэзія В. Зуёнкі рознымі шляхамі, але ўвесь час развіваецца па лініі ўзбагачэння духоўнага свету лірычнага героя. Лірыка кахання дапамагае глыбей і паўней адчуць і пазнаць багацце душы і прыгажосць чалавечых адносін у іх унутранай паўнаце і шматграннасці. Сюды можна аднесці такія вершы як “Абяцаю ночы бяссонныя...”, “Нахіляўся, як дзікі лясун...”, “Аднойчы” і інш.

Буду
садам тваім на вясне.
Буду
ў полі сцяжынкам забытай:
Перапёлка
на золку засне —
Прыбягай дажынаць сваё жыта
Буду
цёплаю муравой
На тваіх лугах-сенажацях.
Буду
ў Нёмана сіні сувой.
Як русалку, цябе спавіваць я.
Буду
раніцай легкім дымком
Над страхой тваёй віцца ў просінь.
Буду
ціхім дамавіком
Сны жаданья ў хату прыносіць.¹¹¹
« Не бяжы, не уцячэш ад сябе...»

Тэма вайны ў творчасці В.Зуёнкі

Сялянская аснова не звужае грамадскія далягляды паэта, не аддзяляе яго ад іншых. З іншымі яго лучыць якраз асабіста перажытае і выпакутаванае.

Гаворка ідзе пра нястачы ваеннай пары, вядомыя аўтару не з чужых вуснаў. Асабісты вопыт абумовіў яскравую вобразнасць, незвычайнае багацце мовы, канкрэтыку і эмацыянальнасць.

Тэма народных выпрабаванняў у гады вайны прысутнічае ў яго творчасці, пачынаючы з самых першых вершаў. Вайна са сваім трагізмам і героікай, драматызмам і самаадданай барацьбой народа за жыццё фарміравала светаўспрыманне паэта і ў многім вызначыла яго сучасны погляд на рэчы.

Я знаю хлеб.

Было ладункаў! —

З сурэпкай, з конскім шчаўлюком.

З карой, з чырвонаю мядункай

Ды з жалудовым крупчаком

З сухой скарынкаю ваеннай.

Што, як шынелік той, — лубком,

З бензінным духам пасля змены,

З вясельным сонечным

хмяльком...

Пракіслы, ёлісты, гаркавы

За усё на свеце салатзей...

Асаблівая пяшчота да маці тых,
хто не вярнуўся з вайны: муж,
адзіны сын... Гэтыя пачуцці
цяжка перадаць, але В.Зуёнак
па-майстэрску перадае іх і ў
радках гучыць абяцанне не
страціць здабытае нашымі
продкамі. У якасці прыкладаў
можна прывесці наступныя
вершы: "З вайны сустрэлі
мацяркі сыноў...", "Бо наваліўся б
лістабой у маі...", "Помнік" і інш.

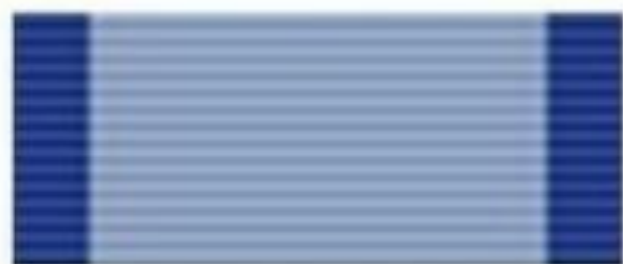
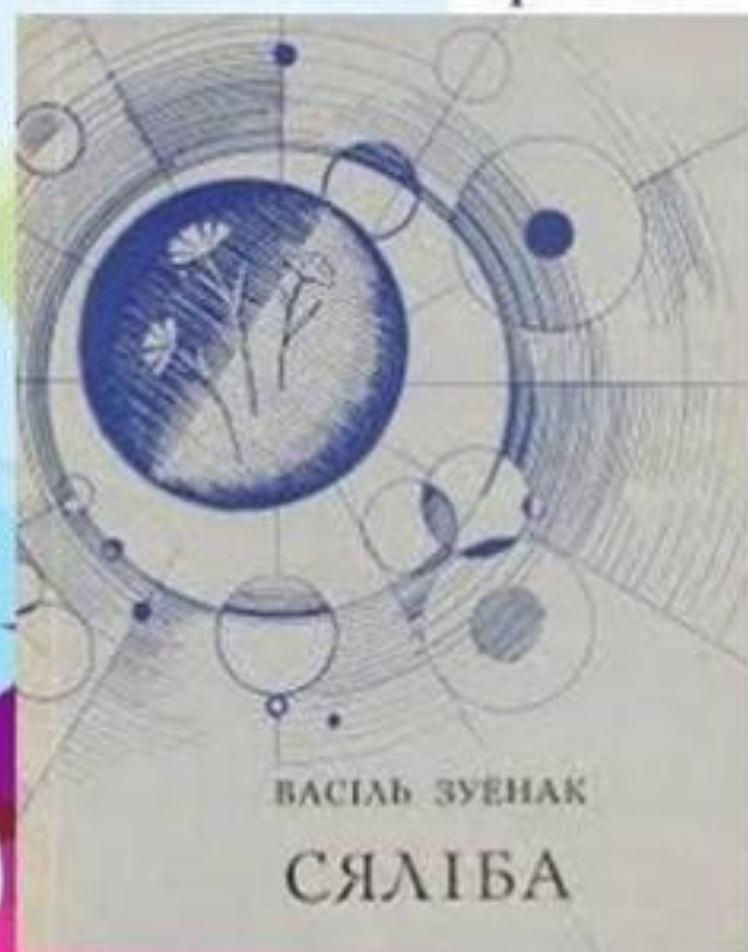

Shared

Прэміі і ўзнагароды:

- Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамола Беларусі (1974) за кнігу вершаў «Сяліба»
- Дзяржаўная прэмія БССР імя Янкі Купалы (1982) за паэму «Маўчанне травы».

Ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга

lit-bel.org

Паэзія В. Зуёнка – цікавая, смелая, глыбокая – круты палявы замес, настоены на багатым душэуным вопыце паэта. Тут знайшоў глыбокае адлюстраванне наш складаны век, перашыванні сучасніка, суровая памяць вайны, узаемасувязь асобы, прыроды і грамадства, працоўная мараль і этыка сённяшняга чалавека, выявілася схільнасць паэта да маштабнага, асацыятыўна-ўзбуйнёнага вобраза, яркіх фарбаў і колераў. У метафары “праўда зерня”, да якой звяртаецца паэт,

закладзена сутнасць яго мастакоўскай канцэпцыі, успрымманне свету цікавасць да вытокаў, імкненне глядзець у карань.

СПАСИБО ЗА ВНИМАНИЕ!